Toimialakohtainen valmiussuunnitelma / Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 28.10.2026 § 83
371/09.06.00/2026

Kaupunginhallitus 18.05.2026 § 202

Valmistelija Kehittämispäällikkö Jussi Järvenpää

Suomalaisen yhteiskunnan kriisinsietokyky perustuu kokonaisturvallisuuden toimintamallin mukaisesti kykyyn ylläpitää yhteiskunnan elintärkeät toiminnot viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä kaikissa olosuhteissa. Kokonaisturvallisuuden toimintamalli on esitelty Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa (YTS2025, valtioneuvoston julkaisuja 2025:1).

Ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa (valtioneuvoston julkaisuja 2024:33) todetun mukaisesti Suomen turvallisuuden takaaminen edellyttää luovimista nopeasti muuttuvassa ja vaikeasti ennakoitavassa globaalissa toimintaympäristössä, jota leimaavat monipuolistuvat turvallisuusuhkat, lisääntynyt strateginen kilpailu ja vastakkainasettelu sekä ilmastonmuutos. Kansallisen riskiarvion 2023 (sisäministeriön julkaisuja 2023:4) mukaan Euroopan ja Suomen turvallisuustilanne on vakavampi ja vaikeammin ennakoitavissa kuin kertaakaan kylmän sodan jälkeen. Perinteisten sotilaallisten uhkien rinnalle on tullut uhka hybridivaikuttamisesta ja laaja-alaisesta vaikuttamisesta. Suomen ja koko Euroopan turvallisuus- ja toimintaympäristö on muuttunut Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Yhteiskunta on digitalisaation vuoksi aiempaa haavoittuvaisempi myös niin tahattomille kuin tahallisesti aiheutetuille kybertoimintaympäristön sekä tieto- ja viestintäteknisten järjestelmien toimivuuden häiriöille.

Valmiuslainsäädännöllä pyritään varmistamaan väestön turvallisuus ja elinmahdollisuudet sekä yhteiskunnan toimivuus poikkeusoloissa. Valmiuslain mukaan valtioneuvoston, valtion hallintoviranomaisten, valtion itsenäisten julkisoikeudellisten laitosten, muiden valtion viranomaisten ja valtion liikelaitosten sekä kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen normaaliajan häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Tämän tarkoituksen saavuttamiseksi poikkeusoloissa saatetaan tarvita viranomaisten poikkeuksellisia lisätoimivaltuuksia. Lisätoimivaltuuksilla tarkoitetaan toimivaltuuksia, joita viranomaisille annetaan poikkeusoloissa valmiuslain nojalla niillä jo normaalioloissa sektorilainsäädännön perusteella olevien toimivaltuuksien lisäksi.

Valmiussuunnittelu on etukäteen tapahtuvaa suunnittelua, minkä tarkoituksena on kaupungin elintärkeiden toimintojen turvaaminen

kaikissa olosuhteissa. Tavoitteena on ennaltaehkäistä häiriö- ja kriisitilanteiden syntyminen, luoda edellytyksiä tilanteen hallintaan ja seurausten minimoimiseen sekä mahdollistaa toiminnan nopea toipuminen normaalitilanteeseen. Valmiussuunnitelma on keskeinen osa kaikkien organisaatioiden varautumista niin normaaliolojen häiriötilanteita kuin poikkeusoloja varten.

Valmiuslain kokonaisuudistusta valmistelleen työryhmän mietinnössä valmiussuunnitelman vähimmäissisällöksi esitetään kuvaus 1. asianmukaisista toimintamalleista varautumisvelvollisen toimintaedellytysten ja sen lakiin perustuvien tehtävien mahdollisimman häiriöttömän toiminnan turvaamiseksi vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa; 2. valmiuslain toimivaltuuksien käyttöönotosta aiheutuvista velvoitteista; häiriötilanteen hallinnan vaatimista sisäisistä vastuujärjestelyistä ja viestinnän menettelyistä sekä tarpeellisista yhteydenpito- ja yhteistyötahoista. Varautumisvelvollisen on pyrittävä tunnistamaan toimintansa häiriöttömyyttä vakavasti vaarantavat uhat ja arvioimaan niiden aiheuttamat riskit tehtäviensä hoitamiselle ja huolehdittava toiminnassaan asianmukaisista hallintatoimenpiteistä riskien toteutumisen ehkäisemiseksi ja niiden vaikutusten vähentämiseksi. Riskiarvio on pidettävä ajantasaisena (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2025:50).

Valmiussuunnitelman yleiseen osaan on koottu koko kuntakonsernia koskevat yleiset linjaukset ja toimintaperiaatteet toimialoilla noudatettaviksi sekä merkittävimmät kaupunkikonsernia koskevat uhkatilanteet ja riskit.

Valmiussuunnitelman yleinen osa koostuu kolmesta kokonaisuudesta: 1. strateginen valmiussuunnitelma, varautuminen häiriötilanteisiin, 2. operatiivinen valmiussuunnitelma, häiriötilanteen hallinta ja 3. poikkeusolojen valmiussuunnitelma, varautuminen poikkeusoloihin.

Valmiussuunnitelman yleinen rakenne perustuu Pelastusopiston suunnitteluohjeeseen kuitenkin huomioon ottaen Kokkolan kaupungin erityispiirteet sekä toimintaympäristön.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää

1. käynnistää Kokkolan kaupungin valmiussuunnitelman yleisen osan päivitystyön ja joka tuodaan päätettäväksi kesäkuun 2026 loppuun mennessä.

2. antaa toimialoille, liikelaitokselle ja keskeisille konserniyhtiöille tehtäväksi omien valmiussuunnitelmiensa tarkistamisen.

3. suunnitelmat tuodaan kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi syyskuun 2026 loppuun mennessä.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösesityksen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 28.10.2026 § 83
371/09.06.00/2026

Valmistelija

Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja Terho Taarna sekä kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen vastuualuejohtajat

Kaupunginhallitus on 18.5.2026 § 202 edellyttänyt, että kaupungin toimialat tarkistavat omat valmiussuunnitelmansa ja toimittavat suunnitelmat kaupunginhallituksen hyväksyttäviksi. Kaupunginhallitus on lisäksi hyväksynyt 22.6.2026 § 262 Kokkolan kaupungin valmiussuunnitelman päivitetyn yleisen osan.

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen tähänastinen valmiussuunnitelma on perustunut kaupungin aikaisempaan organisaatiorakenteeseen, jolloin nykyisen kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen vastuualueet olivat osa sivistystoimen toimialaa ja valmissuunnitelmassa tarkasteltiin koko silloista sivistystoimen toimialaa. Nyt laaditussa kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen valmiussuunnitelmassa on huomioitu Kokkolan kaupungin valmiussuunnitelman yleinen osa sekä kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen nykyinen organisaatio ja sen tehtävät ja vastuut.

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen valmiussuunnitelma toimii Kokkolan kaupungin valmiussuunnitelman yleisen osan toimialakohtaisena täydennyksenä. Se muodostaa yhteisen toimintakehyksen kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen järjestämille palveluille ja toimii samalla linkkinä kaupungin yleisen valmiussuunnittelun sekä vastuualue- ja yksikkökohtaisten turvallisuus-, kriisi- ja pelastussuunnitelmien välillä.

Suunnitelma koskee Kokkolan kaupungin kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen järjestämiä kulttuuri-, kirjasto-, liikunta-, museo- ja nuorisopalveluja ja sen tavoitteena on turvata kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen palvelujen jatkuvuus mahdollisimman hyvin normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Suunnitelmassa kuvataan toimialan varautumisen keskeiset periaatteet, johtamis- ja vastuujärjestelyt, hälytys- ja ilmoitusmenettelyt, häiriö- ja kriisiviestintä, kriittiset toiminnot sekä toiminnan jatkuvuuteen kohdistuvat keskeiset uhkat ja riskit.

Valmiussuunnitelma sisältää turvallisuusjärjestelyihin, johtamisjärjestelyihin, valmiuden ylläpitämiseen sekä toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen liittyviä tietoja. Asiakirjan tai sen osien julkisuus arvioidaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 8 kohdan perusteella ne suunnitelman osat, joiden julkistaminen voisi vaarantaa turvallisuusjärjestelyjen toteutumisen tai yleisen turvallisuuden, ovat salassa pidettäviä.

Oheisaineisto: Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen valmiussuunnitelma 2026

Valmiussuunnitelma on salassa pidettävä (JulkL 24.1 §8).
Valmiussuunnitelma esitellään kokouksessa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja

Lautakunta päättää omalta osaltaan hyväksyä kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen valmiussuunnitelman ja lähettää sen kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

Päätös

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi päätösesityksen.